

OSLO TINGRETT

KJENNELSE

Avsagt: 01.12.2021 i Oslo tingrett,
Saksnr.: 21-082497TVI-TOSL/07
Dommer: Tingrettsdommer Kim Heger
Saken gjelder: Gruppesøksmål

Mannsforum

Advokat Marie Antoinette Kalager Søilverud

mot

Staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet

Advokat Siri Kristin Kristiansen

KJENNELSE

Denne kjennelsen gjelder spørsmålet om godkjenning av gruppesøksmål, jfr. tvisteloven § 35-4 (1). Avgjørelsen er truffet uten forutgående muntlig forhandling, jfr. tvisteloven § 9-6 (4) første punktum.

Ved stevning av 7. juli 2021 anla saksøker, MannsForum, sak ved Oslo tingrett mot Staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet, med slik påstand:

1. NAVs forvaltningspraksis vedrørende fastsettelse og utmåling av barnebidrag i medhold av bidragsforskriften § 9 i saker hvor det foreligger gyldig avtale/kjennelse/dom, men hvor det forkommer samværshindring fra bostedsforelderen, kjennes ugyldige for de tilfeller hvor NAV ikke har vurdert saken etter bidragsforskriften § 9 første ledd, men utelukkende har vurdert saken etter bidragsforskriften § 9 annet og tredje ledd. NAVs feilaktige forvaltningspraksis har virket bestemmende på vedtakets innhold, jf. fvl. § 41. Alle vedtak hvor dette har forekommet er følgelig ugyldige.
2. NAVs forvaltningspraksis vedrørende fortolkning av formuleringen «ikkje blir fulgt opp» og at «avtala ikkje kan leggst til grunn», jf. bidragsforskriften § 9 annet ledd kjennes ugyldig.
3. NAV v/Arbeids- og sosialdepartementet er erstatningsansvarlig en for alle og alle for en for de ulemper og tap som har blitt påført saksøkeren/grupped medlemmene.
4. NAV v/Arbeids- og sosialdepartementet er erstatningsansvarlig en for alle og alle for en for sakens omkostninger.

Saksøkte tok til gjenmæle ved rettidig tilsvaer av 31. august 2021, og nedla slik påstand:

1. Staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet frifinnes.
2. Staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet tilkjennes sakens omkostninger.

I stevningen og i senere prosesskrift fra saksøker er anført at saken skal anses reist som gruppesøksmål medhold av tvisteloven § 35-3 første ledd bokstav b. I stevningen heter det om dette:

Retten bør falle ned på at gruppesøksmål er «den beste behandlingsmåten», jf. tvl. § 35-2 første ledd bokstav c. Søksmålet gjelder godt over 70 bekreftede representanter, og det er de samme spørsmål («likhet») som skal behandles i forhold til påstandens punkt 1. Det er videre liten eller ingen variasjon i det faktiske grunnlaget når det kommer til fastsettelse av barnebidrag, jf. tvl. § 35-3 tredje ledd. Beløpet som den enkelte bidragspliktige skal betale, vil selvsagt variere, men NAV har lagt den samme rettslige forståelsen til grunn i alle saker.

Det anmodes om at retten velger «påmeldingsmodellen» etter tvl. § 35-6 framfor «avmeldingsmodellen» etter tvl. § 35-7. Subsidiært sistnevnte.

Saksøkte har i tilsvaret anført at

Staten bestrider ikke at Mannsforum har parstevne og etter omstendighetene også kan tenkes å ha aktuell søksmålsinteresse ift. å angripe gyldigheten av vedtak om bidragsfastsettelse i saker med samværshindring, jf. tvl. § 2-1 og § 1-3. Mannsforum har imidlertid ved denne stevning anlagt et gruppesøksmål, og staten kan ikke se at vilkårene for dette er oppfylt.

(...)

Denne side kan ikke se at det ut fra stevningen er holdepunkter for at gruppeprosess her er mer hensiktsmessig enn øvrige alternativer som f.eks. representativt søksmål eller individuelt søksmål i form av en pilotsak. Tvert imot kan mye etter statens syn tyde på at et individuelt søksmål i form av en pilotsak her er den beste behandlingsmåten når man ser hen til så vel interessene til samtlige berørte samt hensynet til effektiv og forsvarlig prosess.

At alle gruppe medlemmene ved gruppesøksmål vil få tvangsgrunnlag for kravet i motsetning til det som gjelder ved et representativt søksmål eller en pilotsak, kan ikke tillegges særlig betydning. Staten må forutsettes villig til å oppfylle rettskraftige dommer i sin disfavør og er også betalingsdyktig. Krav mot staten kan for øvrig heller ikke tvangsfullbyrdes, jf. tvfbl. § 1-2.

Partene har deretter i flere prosesskrift argumentert for sitt syn vedrørende spørsmålet om gruppesøksmål. Saksøkte har fremholdt at det fra statens side synes som det mest hensiktsmessige er å finne frem til en egnet pilot-sak, mens saksøker har fremholdt at løsningen med pilot-sak ikke er heldig og passende. Saksøker har fastholdt at saken bør legges an som et gruppesøksmål, og at lovens vilkår for dette er oppfylt. Saksøker har i prosesskriv av 15. november 2021 anført blant annet:

Det vises til rettens brev av 28.10.2021, hvor partene blir oppfordret til å opprette dialog med tanke på en mulig pilotsak.

Innledningsvis kan vi informere om at dette er påbegynt, og at samarbeidet oppleves som godt.

Som denne side tidligere har fremholdt, legger denne side fremdeles til grunn at gruppesøksmål er den best egnede prosessformen i denne saken. Vi oppfatter Regjeringsadvokaten dithen at de fremdeles ønsker pilotsøksmål, i tråd med sin argumentasjon fra tidligere inngitt tilsvare og prosesskriv.

(...)

Ved å føre dette søksmål som et pilotsøksmål er det, slik vi ser det, en viss risiko for at det først og fremst vil bli fokusert på om det var korrekt å benytte seg av unntaksregelen i selve pilotsaken, dernest om NAV har tolket bidragsforskriften § 9 annet og tredje ledd korrekt. Dette betyr at fokus blir et annet forhold enn hva vår klient ønsker belyst; nemlig om bestemmelsen i

bidragsforskriften § 9 i sin helhet blir praktisert i tråd med lovgivers intensjon. Samtidig er det stor risiko for at sammenblandingen av disse momenter vil føre til at overføringsverdien av avgjørelsen vil være relativ liten, med det resultat at de øvrige deltakere i gruppesøksmålet ikke får avklart sin rettsstilling.

(...)

Dersom man forutsetter at advokatutgiftene skal finansieres over de samme 18 år som barnebidraget, og med en rente på 10%, blir dette en månedlig utgift på over 6.500 kr/mnd., altså det dobbelte av selve barnebidraget. Dette viser tydelig en risiko som neppe kan forsvares i et pilotsøksmål, og som formentlig også forklarer hvorfor dette ikke er prøvd før.

Dette økonomiske aspektet var et viktig hensyn bak innføringen av gruppesøksmål i tvisteloven, jf. tidligere prosesskriv. Dersom det kjøres et pilotsøksmål hvor saksspesifikke forhold vektlegges, vil dette som nevnt kunne gi dårlig overføringsverdi til de øvrige saker. Da løper man igjen en risiko for at tilsvarende saker også må behandles i rettssystemet. Slik vi ser det, vil det i tilfelle være lite prosessøkonomisk gunstig.

Retten bemerker:

Spørsmålet er om vilkårene for å reise gruppesøksmål i tvisteloven § 35-2 er oppfylt. Bestemmelsen lyder slik:

§ 35-2. Vilkår for gruppesøksmål

(1) Gruppesøksmål kan bare reises hvis

- a) flere rettssubjekter har krav eller forpliktelser på samme eller vesentlig likt faktisk og rettslig grunnlag,
- b) kravene ellers kan behandles av retten med samme sammensetning og hovedsakelig etter de samme saksbehandlingsregler,
- c) gruppeprosess er den beste behandlingsmåten, og
- d) det er grunnlag for å utpeke grupperepresentant etter § 35-9.

(2) Bare de som kunne reist eller sluttet seg til et ordinært søksmål for norske domstoler, kan være gruppemedlemmer

Det er ikke omtvistet, og retten legger til grunn, at vilkårene i første ledd bokstav b og d samt annet ledd er oppfylt.

Spørsmålet er så om vilkåret i første ledd bokstav a - om kravene til medlemmene i MannsForum - bygger på «vesentlig likt faktisk og rettslig grunnlag». Vurderingen av kravenes likhet må dels bero på grunnlaget som er påberopt og dels på statens innvendinger mot grunnlaget, jf. Schei m fl, Tvisteloven, kommentarutgave side 1270. Saksøker har i prosesskrift 15. november 2021 fremholdt at

Denne side mener å kunne føre omfattende bevis for at NAV i sin praksis i saker hvor det foreligger avtale/dom/kjennelse om samvær, systematisk går rett på unntaksregelen i bidragsforskriften (FOR-2003-01-15-123) § 9 andre

og tredje ledd, uten at det gjøres noen som helst vurdering etter hovedregelen i bidragsforskriften § 9 første ledd. Vår erfaring er at avtalen/dommen/kjennelsen i bidragssaker bare legges til grunn for samværsfradrag dersom samvær praktiseres i tråd med avtalen, eller dersom det avholdes mer samvær enn avtalt. Det er altså den rettslige forståelsen av bidragsforskriften § 9 annet og tredje ledd, sett i lys av hovedregelen i § 9 første ledd som denne side ønsker en avklaring på.

Saksøkte på sin side har i tilsvaret fremhevet at det foreligger individuelle forhold som medfører at gruppesøksmål er lite hensiktsmessig:

Det vises ellers til at det saksøker er opptatt av og ønsker fastslått er at bidragspliktige har krav på samværsfradrag i tilfeller der det er bidragsmottaker i motsetning til bidragsyter som er årsak til at samvær ikke finner sted i tråd med det som er avtalt eller fastsatt. Saksøker synes å legge til grunn at alle bidragspliktige, som har opplevd ikke å få fradrag til tross for at det er bidragsmottaker som er årsak til at samvær ikke er gjennomført, skal kunne melde seg som gruppe-medlemmer. Hvem som er årsak til at samvær ikke er gjennomført, er imidlertid et bevisspørsmål som forvaltningen gjennomgående ikke synes å ta stilling til i sine vedtak. Dette gjør det vanskelig å avgrense gruppen på en klar og entydig måte med mindre gruppe-medlemmenes egne pretensjoner alene skal være avgjørende. Avgrensningsproblematikken taler mot at gruppesøksmål her den mest hensiktsmessige behandlingsmåten.

Etter det retten forstår er det sentrale tvistepunkt i saken hvorvidt NAV har forstått og praktisert bidragsforskriften § 9 korrekt. Eventuelle individuelle faktiske forskjeller er således ikke sentralt i saksøkers argumentasjon. Om kravet til likhet i § 35-2 (1) bokstav a heter det i motivene til bestemmelsen, Ot.prp. nr.51 (2004–2005) side 492.

Videre oppstiller bokstav a krav til likhet. Det er et grunnleggende vilkår at krav eller forpliktelser må ha samme eller vesentlig likt faktisk og rettslig grunnlag. Gruppesøksmål er ikke utelukket selv om det er individuelle forhold knyttet til den enkelte part. Det må legges vekt på om de dominerende sider av saken gjelder fellesspørsmål. Det er også av betydning om det er mulig å pådømme fellesspørsmål og individuelle krav for seg. Dette er aktuelt i erstatningssaker hvor erstatningsutmålingen kan foretas i forhold til den enkelte eller undergrupper, jf. § 16-1 om oppdeling av pådømmelsen og også § 35-11 annet ledd. Det vises også til 25.4.5.6. Jo mer framtreddende de individuelle forhold er, jo mer nærliggende vil det være at kravet til likhet ikke er oppfylt. Graden av individuelle forhold kan også få betydning for rettens vurdering av om gruppeprosess er den beste behandlingsmåten, jf. bokstav c.

Etter dette legger retten til grunn at eventuelle individuelle forhold knyttet til den enkelte part ikke uten videre utelukker gruppespørsmål. Spørsmålet er om saken vil domineres av fellesspørsmålet.

Retten forstår saksøker dit hen at påstanden og anførslene vil bli søkt belyst og bevist ut fra den generelle lovforståelse og praksis NAV legger til grunn, ikke individuelle samværsavtaler og andre individuelle historier. Saksøker mener at NAVs lovforståelse vil være uavhengig av den enkeltes personlige situasjon. Saksøkte på sin side har i tilsvaret anført at:

Denne side viser også til at man ved bidragsfastsettelse står overfor et offentligrettslig trepartsforhold, idet bidragsfastsettelse ikke utelukkende er en sak mellom staten og bidragspliktige. Det berører også en tredjeperson, bidragsmottaker. Staten er involvert i bidragssakene for å ivareta hensynet til barnet fordi de to private partene ikke klarer å bli enige. Det vil være vanskeligere å ivareta barnets og bidragsmottakers interesse samt hensynet til at saken opplyses best mulig på en god måte ved gruppesøksmål enn i en pilotsak. I et individuelt søksmål (pilotsak) vil man kunne trekke inn bidragsmottaker som medsaksøkt etter tvl. § 15-2, 2. ledd, noe som vil bidra til sakens opplysning, og dessuten sikre den positive sideeffekt at den endelige avgjørelsen om bidraget får rettsvirkning også for bidragsmottaker, se Rt. 2015 s. 641, avsn. 41 og 42. Det vil være upraktisk å trekke inn alle bidragsmottakerne i gruppesøksmålet. Så vidt vites finnes det heller ingen forening på bidragsmottakernes side som korresponderer til Mannsforum som eventuelt vil kunne opptre som partshjelper i et gruppesøksmål.

Retten er enig i at individuelle faktiske ulikheter på bidragsmottagersiden kan ha betydning for den faktiske vurderingen av saken slik den er anlagt. Dette gjelder selv om kravshavernes sak i det vesentlige tuftet på samme rettslige grunnlag, nemlig påstanden om feil lovanvendelse fra NAVs side. Det er således tvilsomt om «*likt faktisk...grunnlag*» i tvisteloven § 35-2 første ledd bokstav a er tilstrekkelig oppfylt her.

Til tross for ovennevnte konklusjon, finner retten det riktig også å se om gruppesøksmål er den beste behandlingsmåten, jfr. tvisteloven § 35-2 første ledd bokstav c. Til dette har saksøkte med styrke fremholdt at et pilotsøksmål er mest hensiktsmessig, mens saksøker i prosesskrift av 24. september 2021 har fremholdt at:

Slik vi ser det, vil det være en viss risiko for at et individuelt anlagt søksmål omhandlende den samme rettslige problemstillingen potensielt får mindre overføringsverdi i tilsvarende saker. Dette begrunnes med at det i en individuelt anlagt sak nødvendigvis vil måtte se hen til sakens (individuelle) faktum. I praksis kan det igjen føre til at hver enkelt gruppedeltaker blir henvist til at alle saker må føres som individuelle saker – noe som ikke er i tråd med de prosessøkonomiske hensyn som her gjør seg gjeldende.

Retten er langt på vei enig med saksøkte i at en pilotsak kan synes som en like god behandlingsmåte som gruppeprosess. Retten legger til grunn at staten er en seriøs motpart som vil forholde seg til eventuelle generelle forpliktelser som kan utlegges av en rettskraftig dom i saken her. Retten antar videre at det ikke vil være vanskelig å finne en egnet pilotsak, som kunne få praktisk – og kanskje også økonomisk – støtte fra

MannsForum. Det ble da også i sin tid anlagt én egnet sak for Oslo tingrett, som ble trukket på grunn av herværende søksmål.

Retten bemerker videre at saksøkers påstand, slik den er referert ovenfor fra stevningen, kan være vanskelig å få dom for. Påstanden bør sannsynligvis omformuleres. I den forbindelse nevnes at retten har vurdert om et representativt søksmål fra MannsForum kunne være et egnet alternativ til gruppesøksmål. Staten har ikke bestridt at MannsForum i utgangspunktet kan anlegge et slikt representativt søksmål. Dersom påstanden og søksmålsgrunnlaget blir endret, klargjort og konkretisert, kan et representativt søksmål fra MannsForum være mer egnet enn gruppesøksmål.

Etter en bred skjønnsmessig totalvurdering, der retten har sett hen til saksøker og saksøktes anførsler i prosesskrivene, har retten – under noe tvil - kommet til at gruppesøksmål ikke er mer hensiktsmessig enn en pilotsak eller et eventuelt representativt søksmål fra MannsForum, jfr. tvisteloven § 35-2 (1) bokstav c. Ved denne vurdering har retten vektlagt at det ikke er helt enkelt å avgrense gruppen på en klar og entydig måte, det vil si hvem som avgjørelsen måtte få direkte betydning for. Videre har retten vektlagt at det er individuelle forhold ved kravene, som medfører at bidragsvedtakene vil ha forskjellig begrunnelse. Retten ser også hen til at hensynet til tvangsgrunnlag ikke har betydning i denne saken, da det uansett ikke kan gjøres tvangsinndrivelse mot staten.

Ovenfor er sagt at retten har konkludert «*under noe tvil*». Tvilen knytter seg til at hver enkelt bidragssak kanskje ikke gjelder et så høyt beløp at en rettssak er økonomisk forsvarlig – tilgangen til domstolsbehandling taler således for et gruppesøksmål. Imidlertid legger retten til grunn at NAV vil følge den lovforståelse som fremkommer i pilotsaken.

Prosessfullmektigene har meddelt retten at de har forsøkt å finne frem til en pilotsak. Videre er opplyst fra saksøkte at de er positive til å se på et mulig representativt søksmål fra MannsForum.

Etter dette blir gruppesøksmålet å avvise, jfr. tvisteloven § 35-4 (1).

SLUTNING

Sak nr. 21-082497TVI-TOSL/07 avvises som gruppesøksmål .

Retten hevet

Kim Heger

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling.

Hvis de blir tatt til behandling, er det som regel hvis spørsmålet har betydning utover den aktuelle saken, hvis andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller hvis saken reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling.

Hvis de blir tatt til behandling, er det som regel hvis spørsmålet har betydning utover den aktuelle saken, hvis andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller hvis saken reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.